

Obrazovanje korisnika Centra za online baze podataka - 13 godina iskustva

Granić, Davorka; Stojanovski, Jadranka

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:105:625350>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Repository / Repozitorij:

[Dr Med - University of Zagreb School of Medicine
Digital Repository](#)

Obrazovanje korisnika Centra za online baze podataka - 13 godina iskustva

Jadranka Stojanovski
Davorka Granić

Centar za online baze podataka

- www.online-baze.hr
- 1995.g. Current Contents
- danas šezdesetak baza podataka iz svih područja znanosti
- iako je osnovna ideja bila osigurati barem jednu najvažniju bazu podataka iz svakog područja znanosti, još uvijek je taj cilj pred nama

Ciljevi

- Osigurati pretplatu na baze podataka za hrvatske znanstvenike
- Pružiti potporu znanstvenom istraživanju u Hrvatskoj
- Osigurati brzi pristup najvažnijim (komercijalnim) bazama podataka
- suradnja Instituta Ruđer Bošković i CARNet-a

Centar za online baze podataka:

■ osigurava:

- Nabavu bibliografskih baza podataka, baza podataka s cjelovitim tekstom i elektroničkih časopisa na razini nacionalnog akademskog konzorcija (sva sveučilišta, veleučilišta, akademije i znanstveni instituti);
- Pristup;
- Administraciju;
- Promociju;
- Edukaciju.

Financiranje osigurava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i školstva

Neke od baza podataka u Centru

- **Current Contents** (Institute for Scientific Information) 1993 do danas
- **MEDLINE** (National Library of Medicine) 1966 do danas
- **Ovid Core Biomedical Collection** (Ovid Technologies) 1993 do danas - **uključen u Journals@Ovid Full Text**
- **INSPEC** (Institute for Electrical Engineers) 1969 do danas
- **EVIDENCE-BASED MEDICINE REVIEW** (Ovid Technologies) 1991 do danas
- **AGRICOLA** (National Agricultural Library) 1979 do danas
- **ERIC** (ERIC Processing and Reference Facility) 1966 do danas
- **PsycInfo** (American Psychological Society) 1887 do danas
- **Web of Science** (ISI Thomson) od 1991 do danas
- **Journal Citation Reports** (ISI Thomson)
- **Scopus** (Elsevier)
- **EI VILLAGE** (Engineering Information) 1970 do danas
Compendex, EngnetBase, US Patent Office, CSSInform (standardi)
- **INIS** (International Nuclear Information System) 1970 do danas
- **HeinOnline** – od 1885. do danas
- **FSTA – Food Science and Technology Abstracts**
- **MathSciNet** – 1946. do danas

Elektronički časopisi

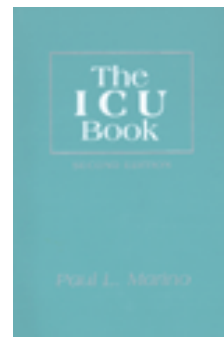
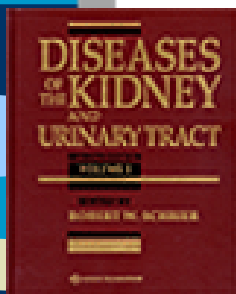
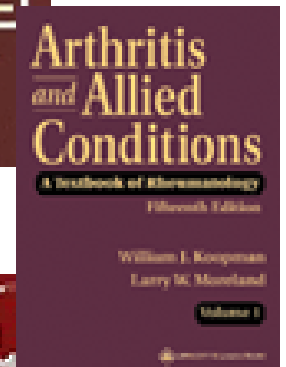
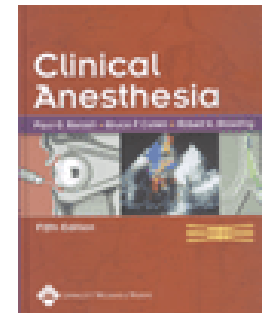
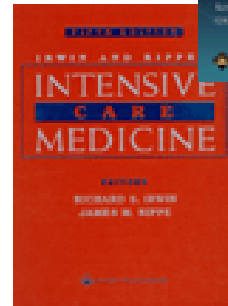
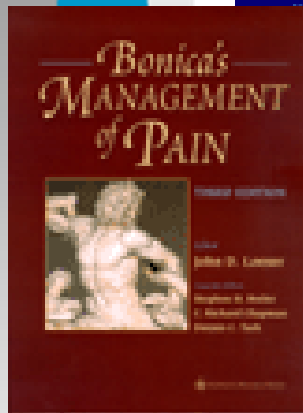
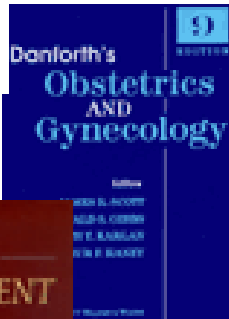
- ScienceDirect (1900)
- SpringerLink (450)+Kluwer (760)
- WileyInterscience (180)
- Blackwell Synergy (800)
- Oxford Journals (200)
- Cambridge Journals Online (200)
- LWW (100)
- EBSCO (ASP - 4600 časopisa cjelovitog teksta)
- Nature Publishing Group
- nekoliko tisuća časopisa u otvorenom pristupu!

- 25.000 časopisa dostupno hrvatskoj akademskoj zajednici!

Elektroničke knjige

Books@Ovid

Korisnici

nemamo više podatke o njima kao kada su baze podataka bile na našim serverima

no, znamo da:

- korisnici nemaju vremena
- razlikuju se u:
 - razini informatičke pismenosti
 - razini informacijske pismenosti
 - znanstvena područja impliciraju također razlike

“Princip najmanjeg napora”

- korisnici će ići putanjom najmanjeg otpora ili “napora”
- vrijedi i u fizici
- u LIS: “an information seeking client will tend to use **the most convenient** search method, in the least exacting mode available. Information seeking behavior **stops as soon as minimally acceptable results are found**. This theory holds true regardless of the user's proficiency as a searcher, or their level of subject expertise. Also this theory takes into account the user's previous information seeking experience. The user will use the tools that are most familiar and easy to use that find results.”
- Wikipedia, Principle of least effort, pristup 2.6.2009.

Činjenice

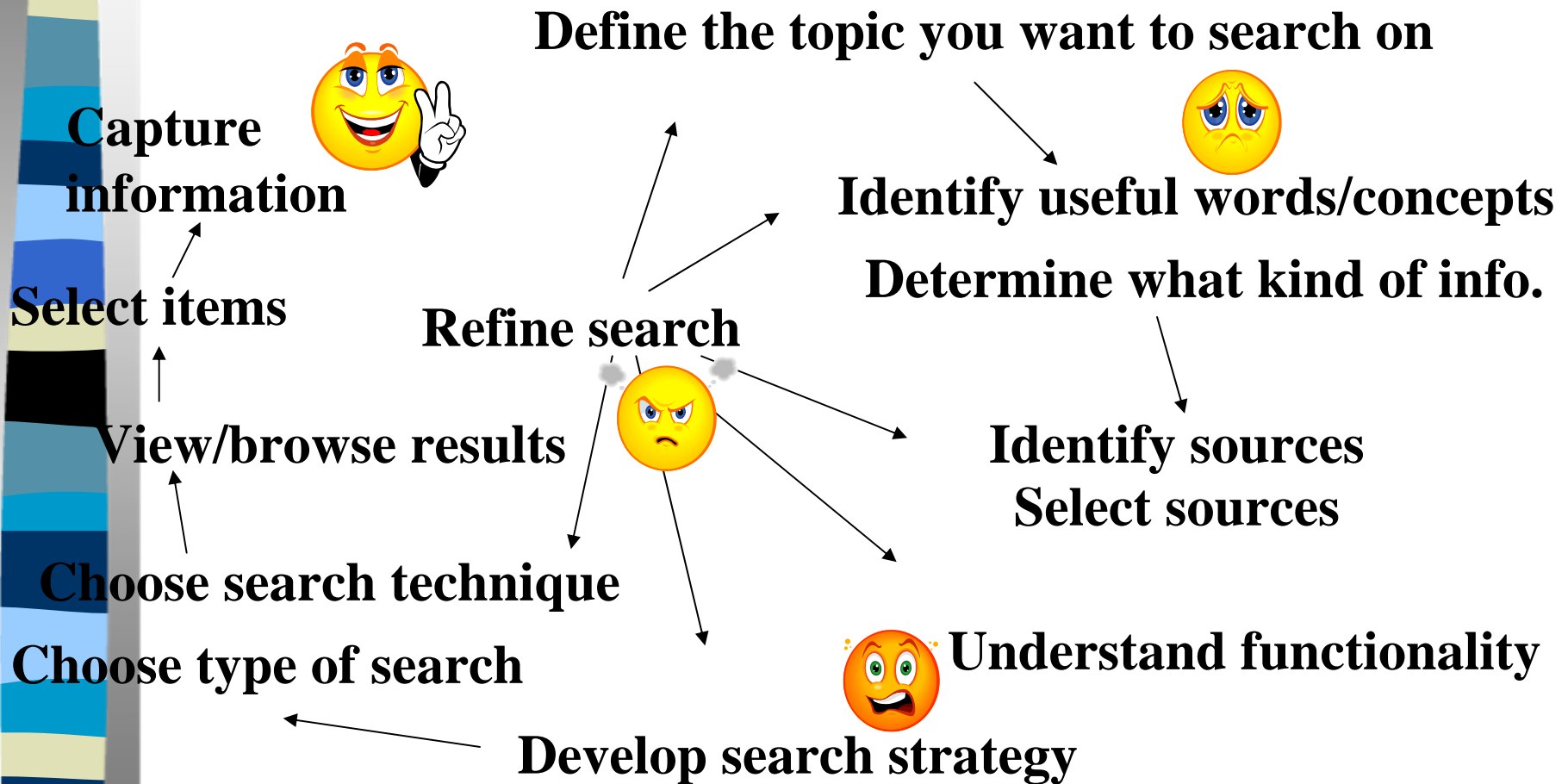
- Informacijska pismenost nedovoljno zastupljena u formalnom sustavu obrazovanja
- nastavnici sami nisu dovoljno vješti u procesima pretraživanja informacija
- sami pretraživači postaju googoliki
- različita sučelja kod baza podataka odbijaju korisnike koji najčešće ne znaju što i kako mogu pretražiti, te što im je na raspolaganju
- korisnici najčešće ne znaju što su to baze podataka i ne poznaju razlike među njima

Izazovi u izobrazbi korisnika

- približiti pretraživanje baza podataka, kako bi korisnici uvidjeli prednosti učinkovitog utroška vremena
- potaknuti zadovoljstvo novostečenim znanjima i vještinama pretraživanja složenijih informacijskih sustava
- motivirati korisnike o promišljanju samog procesa pretraživanja

Uobičajeni problemi:

Naši tečajevi/radionice

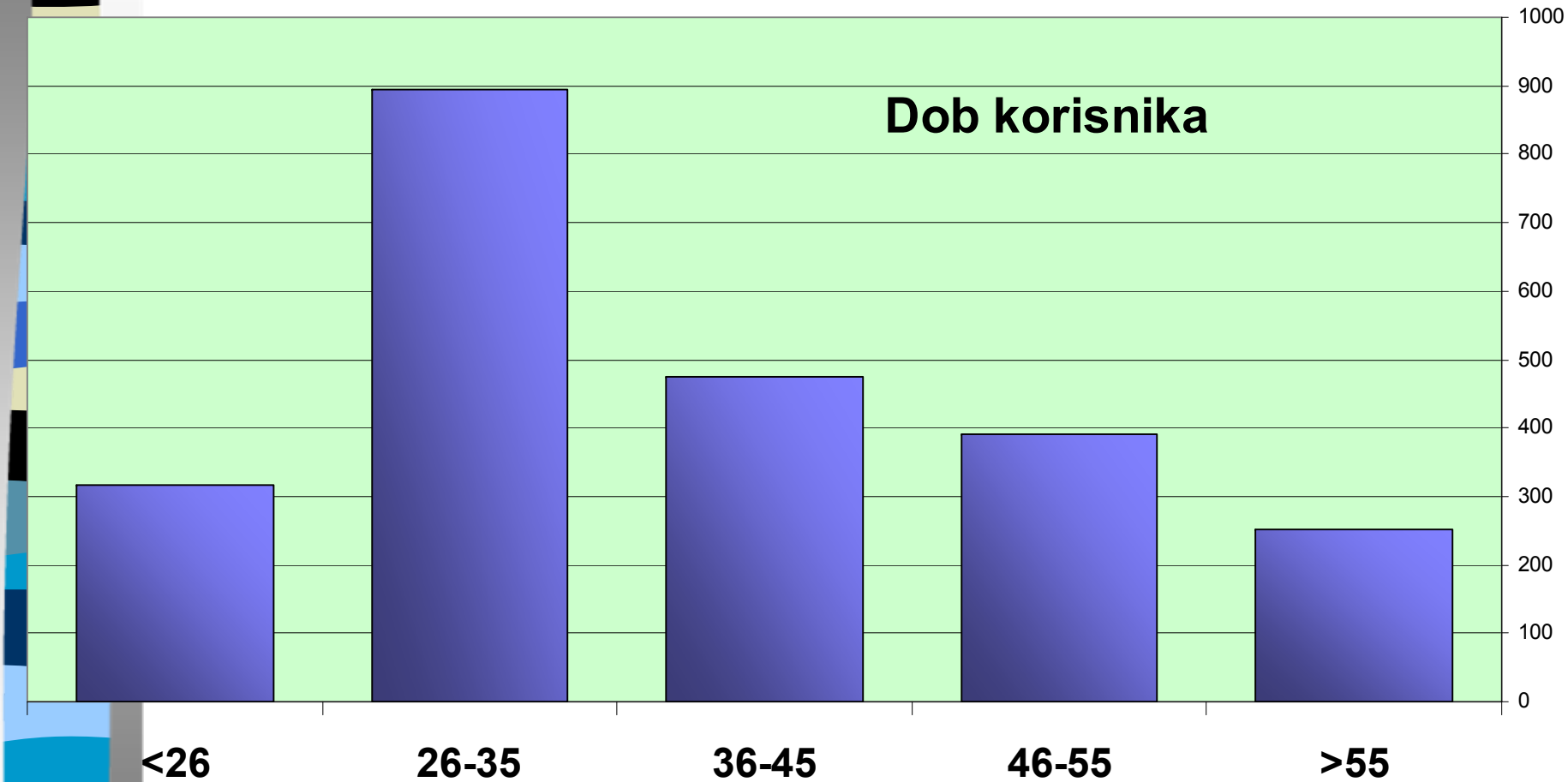
- modularni, prilagođeni korisnicima
- kratki (oko 3 sata)
- koncentrirani na jedno znanstveno područje)
- praktične vježbe
- promoviraju informacijske službe i usluge, prvenstveno u knjižnicama
- potiču samoobrazovanje
- besplatni

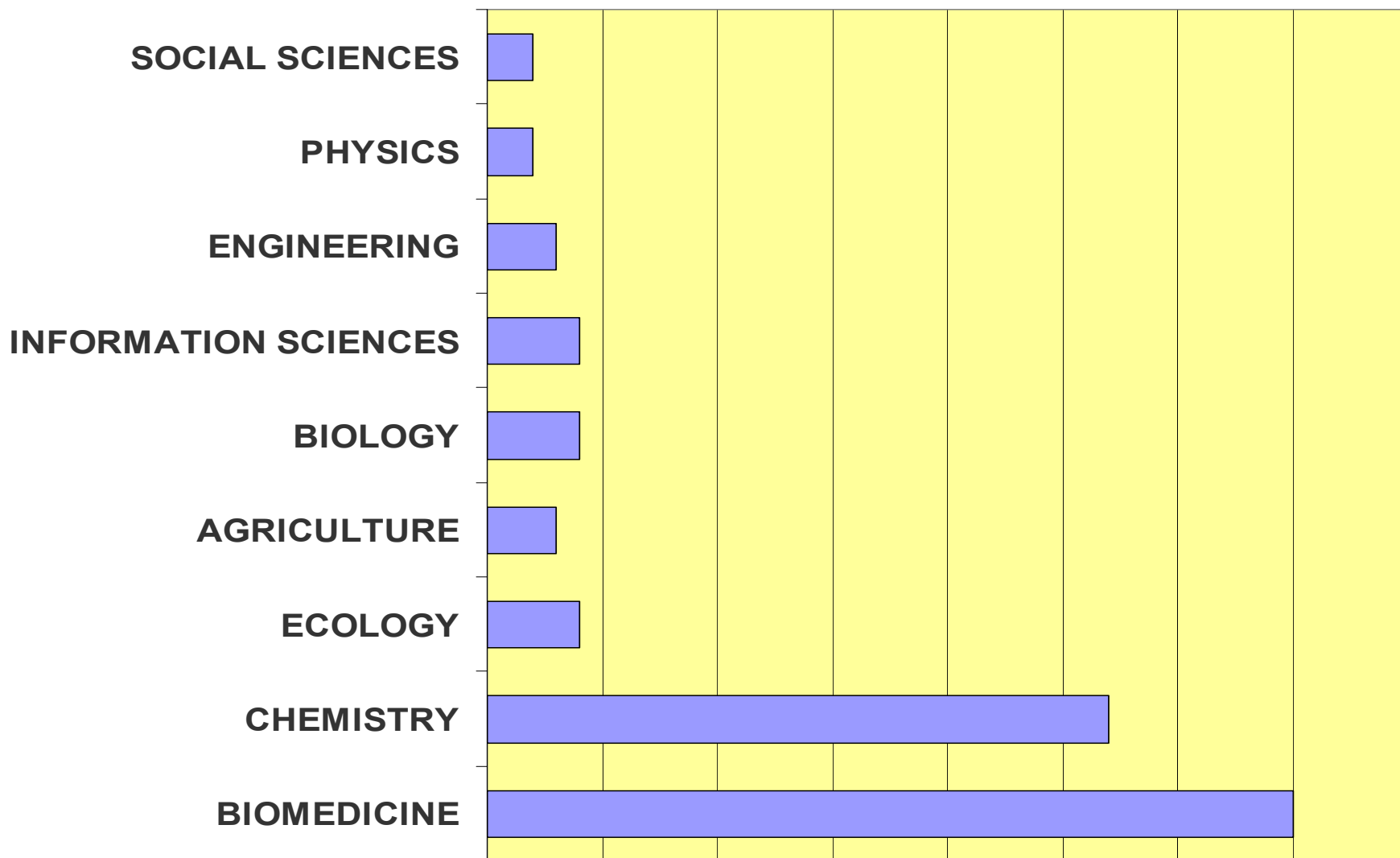
Struktura tečajeva

- uvodni dio
- dostupne baze podataka
- dostupni informacijski izvori
- mogućnosti pretraživanja (različite razine)
- osnovni koncepti pretraživanja
- interdisciplinarne baze podataka
- predmetna baza podataka, ovisno o polaznicima
- posebnosti znanstvenog područja
- prilagođeni primjeri pretraživanja

Dob korisnika

Korisnici po znanstvenom području

Najčešći izazovi

- različita struktura korisnika
- različita područja znanosti, različito predznanje, različita razina informatičke pismenosti
- većina želi samo znanja osnovnog pretraživanja
- ne poznaju dobro terminologiju na engleskom jeziku
- ne poznaju različitosti između baza podataka, niti ih (opravdano) zanima saznati
- bilo kakva prepreka odbit će ih od daljnjih pokušaja

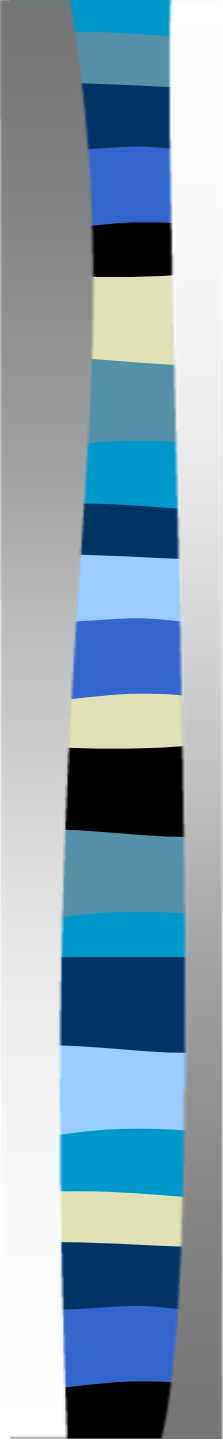

Najčešća pitanja

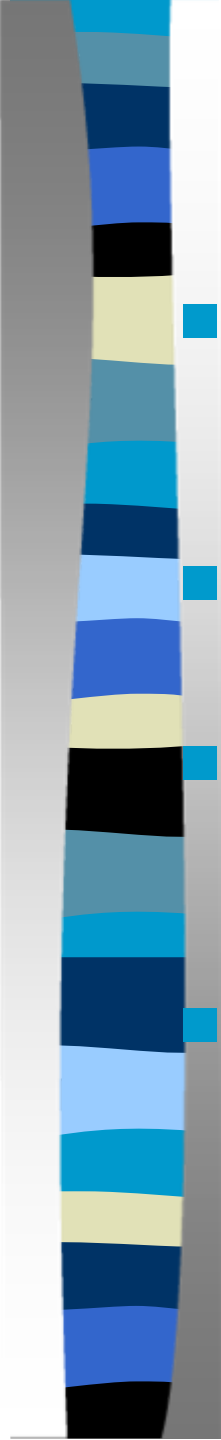
- pristup od kuće ili s nekog drugog mjesta
- nemogućnost pristupa određenoj bazi podataka
- nemogućnost učitavanja cjelovitog teksta rada (najčešće starije godište ili izdavači čije časopise više ne pretplaćujemo)
- uglavnom korisnici žele pristup SVEMU s BILO KOJE LOKACIJE
- nema svijesti o komercijalnoj prirodi većine informacijskih izvora

Daljnji koraci

- Tečajevi trebaju biti što je moguće više interaktivni (i praktični)
- Tečajevi trebaju biti u nekoliko razina
- Više povratnih informacija
- Učenje na daljinu

Zaključci

-
- Potpora korisnika ima vrlo važnu ulogu u razvoju Centra za online baze podataka – i ona se neprekidno povećava
 - Korisnicima je nužno potrebna osnovna informatička naobrazba (CARNet, Srce?)
 - Mlađu populaciju (studente) treba što više uključivati u procese informatičke i informacijske naobrazbe
 - Suradnju s knjižnicama i administracijom sveučilišta trebalo bi unaprijediti

